

Лекція № 5

«ПОЗОВНЕ ПРОВАДЖЕННЯ.
РОЗГЛЯД СПРАВИ ПО СУТІ»

Ознаки позовного провадження :

1) між сторонами є спір. В адміністративному судочинстві цей спір повинен виникати із публічно-правових відносин;

2) спір стосується (допускає) оскарження не тільки фактичних обставин рішення, дії чи бездіяльності суб'єкта владних повноважень), а й самих правовідносин вимоги про зобов'язання відповідача вчинити відповідні дії чи утриматися від цього;

3) подача позову відбувається шляхом звернення до суду з письмовою заявою, в якій позивач формулює свою вимогу.

Адміністративний позов

звернення до адміністративного суду
про захист прав, свобод та інтересів у
публічно-правових відносинах

Ознаки:

*є процесуальною
формою вирішення
публічно-правового
спору*

*подається у зв'язку
із захистом прав,
свобод і законних
інтересів позивача*

*становить вимогу
про захист прав,
свобод, законних
інтересів заявника,
подану до
адміністративного
суду*

*має свою
структуру*

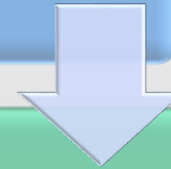
Структура адміністративного позову

предмет
позову

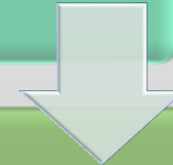

підстави
позову

- предмет позову -
*юридичні факти, на яких
позивач обґрунтовує свої
позовні вимоги до відповідача*

- підстави позову -
вимоги позивача до відповідача

- зміст позову -
*зазначена позивачем форма
судового захисту, за якою
позивач вимагає від суду
прийняття певного рішення*

Право на адміністративний позов

Процесуально-
правова сторона

вимога позивача до суду з проханням про розв'язання публічно-правового спору по суті і захисту порушених прав та інтересів

відбиває право на звернення до адміністративного суду

Матеріально-
правова сторона

спірна вимога позивача до відповідача, без якої не може бути позову

відбиває право на задоволення позову

КАС України визначено 2 категорії заяв учасників справи в позовному провадженні:

Заяви по суті справи

- позовна заява;
- відзив на позовну заяву (відзив);
- відповідь на відзив;
- заперечення;
- пояснення третьої особи щодо позову або відзиву.

Заяви з процесуальних питань

- Заяви, клопотання, заперечення щодо викладення вимог, заперечень, аргументів, пояснень, міркувань тощо з процесуальних питань

Позовна заява

- подається у письмовому вигляді

- є зовнішньою формою адміністративного позову

- відображає процесуальні вимоги позивача до адміністративного суду щодо задоволення та реалізації прав, свобод і законних інтересів

- є способом реалізації права на звернення до суду

В позовній заяві зазначаються:

- 1) найменування суду першої інстанції, до якого подається заява;
- 2) повне найменування (для юридичних осіб) або ім'я (прізвище, ім'я та по батькові) (для фізичних осіб) сторін та інших учасників справи, їх місцезнаходження (для юридичних осіб) або місце проживання чи перебування (для фізичних осіб), поштовий індекс, ідентифікаційний код юридичної особи в Єдиному державному реєстрі підприємств і організацій України (для юридичних осіб, зареєстрованих за законодавством України), реєстраційний номер облікової картки платника податків (для фізичних осіб) за його наявності або номер і серія паспорта для фізичних осіб - громадян України (якщо такі відомості відомі позивачу), відомі номери засобів зв'язку, адреса електронної пошти, відомості про наявність або відсутність електронного кабінету;
- 3) зазначення ціни позову, обґрунтований розрахунок суми, що стягується, - якщо у позовній заяві містяться вимоги про відшкодування шкоди, заподіяної оскаржуваним рішенням, діями, бездіяльністю суб'єкта владних повноважень;
- 4) зміст позовних вимог і виклад обставин, якими позивач обґрунтовує свої вимоги, а в разі подання позову до декількох відповідачів - зміст позовних вимог щодо кожного з відповідачів;
- 5) виклад обставин, якими позивач обґрунтовує свої вимоги; зазначення доказів, що підтверджують вказані обставини;
- 6) відомості про вжиття заходів досудового врегулювання спору - у випадку, якщо законом встановлений обов'язковий досудовий порядок урегулювання спору;
- 7) відомості про вжиття заходів забезпечення доказів або позову до подання позовної заяви, якщо такі здійснювалися;
- 8) перелік документів та інших доказів, що додаються до заяви; зазначення доказів, які не можуть бути подані разом із позовною заявою (за наявності), зазначення щодо наявності у позивача або іншої особи оригіналів письмових або електронних доказів, копії яких додано до заяви;
- 9) у справах щодо оскарження рішень, дій та бездіяльності суб'єкта владних повноважень - обґрунтування порушення оскаржуваними рішеннями, діями чи бездіяльністю прав, свобод, інтересів позивача;
- 10) у справах щодо оскарження нормативно-правових актів - відомості про застосування оскаржуваного нормативно-правового акта до позивача або належність позивача до суб'єктів правовідносин, у яких застосовується або буде застосовано цей акт;
- 11) власне письмове підтвердження позивача про те, що ним не подано іншого позову (позовів) до цього самого відповідача (відповідачів) з тим самим предметом та з тих самих підстав.

Забезпечення позову

інститут адміністративного судочинства, суттю якого є тимчасовий захист позивача в адміністративному процесі шляхом

зупинення дії індивідуального акта або нормативно-правового акта

заборони відповідачу вчиняти певні дії

заборони іншим особам вчиняти дії, що стосуються предмета спору

зупинення стягнення на підставі виконавчого документа або іншого документа, за яким стягнення здійснюється у безспірному порядку

для виконання таких заходів потрібно додержуватися як мінімум однієї з таких умов:

невжиття таких заходів може істотно ускладнити чи унеможливити виконання рішення суду або ефективний захист чи поновлення порушених чи оспорюваних прав або інтересів позивача, за захистом яких він звернувся або має намір звернутися до суду

очевидними є ознаки протиправності рішення, дії чи бездіяльності суб'єкта владних повноважень та порушення прав, свобод або інтересів особи, яка звернулася до суду, таким рішенням, дією або бездіяльністю

Заява про забезпечення позову подається:

1) до подання
позовної заяви

до суду, до якого має
бути подано позов за
правилами підсудності;

2) одночасно з
пред'явленням позову

до суду, до якого
подається позов за
правилами підсудності;

3) після відкриття
провадження у справі

до суду, у провадженні
якого перебуває справа.

Ускладнення відкриття провадження у справі

залишення
позовної заяви
без руху

повернення
позовної заяви

відмова у
відкритті
провадження в
адміністративній
справі

Відкриття провадження в адміністративній справі здійснюється у випадку відсутності підстав для ускладнень.

Відкриття провадження в адміністративній справі

вирішує суддя

строк - *протягом п'яти днів* з дня надходження до адміністративного суду позовної заяви, заяви про усунення недоліків позовної заяви у разі залишення позовної заяви без руху

суд постановляє ухвалу

Об'єднання позовів

За умови множинності сторін згідно з клопотанням учасника справи або з власної ініціативи адміністративний суд має процесуальне право об'єднати в одне провадження кілька адміністративних справ з однорідними позовними вимогами, які базуються на однакових або подібних спірних правовідносинах:

одного й того самого позивача до одного й того самого відповідача

одного й того самого позивача до різних відповідачів

різних позивачів до одного й того само відповідача

Роз'єднання позовів

За клопотанням учасника справи або з власної ініціативи

адміністративний суд наділений процесуальним *правом*

до початку розгляду справи по суті

роз'єднати позовні вимоги,

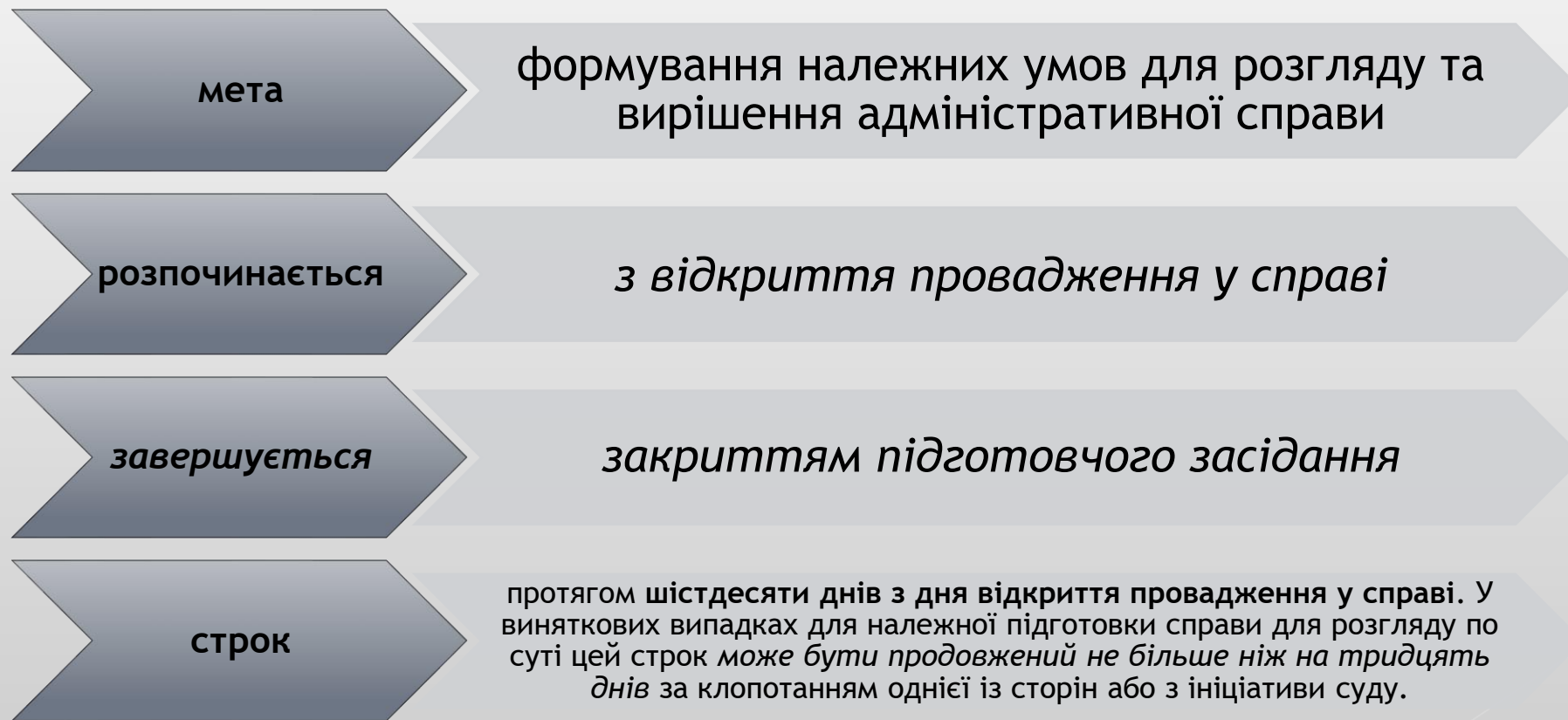
виділивши одну або кілька об'єднаних вимог *в самостійне провадження*,

якщо це сприятиме виконанню завдань адміністративного судочинства.

Завдання підготовчого провадження:

- 1) остаточне визначення предмета спору та характеру спірних правовідносин, позовних вимог та складу учасників судового процесу;
- 2) з'ясування заперечень проти позовних вимог;
- 3) визначення обставин справи, які підлягають встановленню, та зібрання відповідних доказів;
- 4) вирішення відводів;
- 5) визначення порядку розгляду справи;
- 6) вчинення інших дій з метою забезпечення правильного, своєчасного і безперешкодного розгляду справи по суті.

Підготовче провадження

За результатами підготовчого засідання суд постановляє ухвалу про:

1) залишення позовної заяви без розгляду;

2) закриття провадження у справі;

3) закриття підготовчого провадження та призначення справи до судового розгляду по суті.

Інститут врегулювання спору за участю судді

спрямований на забезпечення принципу процесуальної економії у вирішенні спору,

відходу від формалізації процесу,

забезпечення можливості закріплення досягнутих результатів у більш довільній формі, аніж судове рішення.

Форми врегулювання спору за участю судді

Спільні наради

За участю всіх сторін

Закриті наради

З кожною зі сторін окремо

Підстави для припинення врегулювання спору за участю судді:

із ініціативи судді у разі затягування процедури врегулювання спору будь-якою зі сторін

активна поведінка учасників справи - подання стороною заяви про припинення врегулювання спору за участю судді; досягнення сторонами примирення та звернення до суду із заявою про примирення; звернення позивача до суду із заявою про залишення позовної заяви без розгляду; відмова позивача від позову; визнання позову відповідачем

закінчення 30-денного строку врегулювання спору за участю судді

Відмова позивача від позову

можлива на будь-якій стадії провадження у справі

зазначається про це в заяві по суті справи або в окремій письмовій заяві

суд роз'яснює сторонам наслідки відповідних процесуальних дій

суд перевіряє повноваження представника

суд постановляє ухвалу, якою закриває провадження у справі (у разі часткової відмови - ухвалу, якою закриває провадження у справі щодо частини позовних вимог)

суд ухвалює рішення про задоволення позову повністю або у відповідній частині вимог (у разі визнання позову відповідачем повністю або частково)

суд не приймає відмови від позову, визнання позову і продовжує розгляд адміністративної справи, якщо ці дії позивача або відповідача суперечать закону чи порушують чий-небудь права, свободи або інтереси

суд не приймає відмову позивача від позову, визнання позову відповідачем у справі, в якій особу представляє її законний представник, якщо його дії суперечать інтересам особи, яку він представляє

Примирення сторін

- передбачає взаємні поступки сторін;

- може стосуватися лише прав та обов'язків сторін;

- умови можуть виходити за межі предмета спору, якщо вони не порушують прав чи охоронюваних законом інтересів третіх осіб;

- умови не можуть суперечити закону або виходити за межі компетенції суб'єкта владних повноважень;

- сторони викладають умови у заяві про примирення сторін (єдиний документ, підписаний сторонами, або окремі документи: заява однієї сторони про умови примирення та письмова згода іншої сторони з умовами примирення);

- суд роз'яснює сторонам наслідки, перевіряє повноваження представників до ухвалення судового рішення;

- умови затверджуються ухвалою суду, якою одночасно закриває провадження у справі;

- підстави для відмови у затвердженні умов примирення і продовження судового розгляду (ухвала), якщо:
1) умови примирення суперечать закону чи порушують права чи охоронювані законом інтереси інших осіб або є невиконуваними; або
2) одну зі сторін примирення представляє її законний представник, дії якого суперечать інтересам особи, яку він представляє.

Судовий розгляд

є системою юридичних норм щодо регламентації суспільних відносин між судом та учасниками адміністративного процесу при розгляді та вирішенні адміністративних справ по суті

*Завдання
розгляду справи
по суті*

розгляд та вирішення спору на підставі зібраних у підготовчому провадженні матеріалів, а також розподіл судових витрат (ст. 192 КАС України).

Строки розгляду справи по суті:

Суд має розпочати розгляд справи по суті	не пізніше ніж через 60 днів з дня відкриття провадження у справі
у випадку продовження строку підготовчого провадження	не пізніше наступного дня з дня закінчення такого строку
Суд розглядає справу по суті	протягом тридцяти днів з дня початку розгляду справи по суті

Судове засідання є зовнішньою формою судового розгляду

1) відкриття судового засідання (стаття 199 КАС України);

2) оголошення складу суду (стаття 202 КАС України);

3) роз'яснення судом учасникам адміністративного процесу їхніх прав та обов'язків (статті 200, 203, 207, 208 КАС України);

4) вирішення судом клопотань учасників справи (стаття 204 КАС України);

5) розгляд адміністративної справи по суті (статті 209-224 КАС України);

6) судові дебати (стаття 225 КАС України), із можливим поверненням до з'ясування обставин у справі (стаття 226 КАС України);

7) обмін репліками (з дозволу суду) (стаття 225 КАС України);

8) ухвалення (статті 227, 243 КАС України), проголошення судового рішення (стаття 250 КАС України).

Участь у судовому засіданні в режимі відеоконференції

це право учасників

- умова -

наявність у суді відповідної технічної можливості, про яку суд зазначає в ухвалі про відкриття провадження у справі

- виняток -

коли явка цього учасника справи в судове засідання визнана судом обов'язковою;

заява про участь у судовому засіданні в режимі відеоконференції поза межами приміщення подається суду не пізніше ніж за 5 днів до судового засідання. Копія заяви в той самий строк надсилається іншим учасникам справи

учасники використовують власні технічні засоби та електронний цифровий підпис

ризик технічної неможливості участі у відеоконференції поза межами приміщення суду, переривання зв'язку тощо несе учасник справи, який подав відповідну заяву

свідок, перекладач, спеціаліст, експерт можуть брати участь у судовому засіданні в режимі відеоконференції виключно в приміщенні суду

суд, який забезпечує проведення відеоконференції, перевіряє явку і встановлює особи тих, хто з'явився, а також перевіряє повноваження представників

відеоконференція фіксується судом, який розглядає справу, за допомогою технічних засобів відео- та звукозапису. Відео- та звукозапис відеоконференції зберігається в матеріалах справи

На етапі відкриття розгляду справи по суті відбувається:

- встановлення можливості розглянути адміністративну справу за умов явки конкретних учасників справи;

- оцінка можливості відповідного адміністративного суду розглядати конкретну адміністративну справу (статті 36-37 КАС України);

- з'ясування можливості розглядати конкретну адміністративну справу за наданими доказами (статті 217-222 КАС України);

- роз'яснення учасникам судового процесу їхніх процесуальних повноважень (статті 200, 203, 207, 208 КАС України).

Залежно від причин неявки учасника справи в судове засідання у суду є можливість:

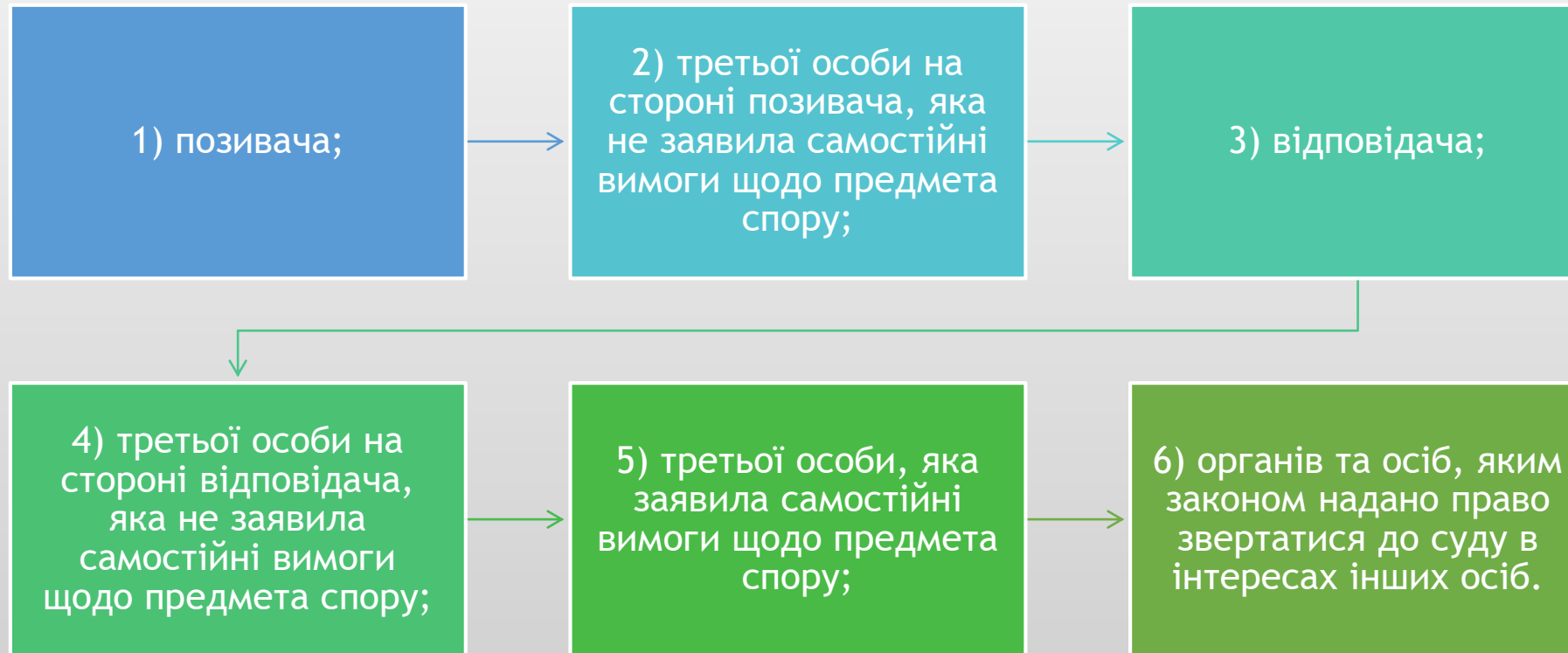
1) розглянути справу за відсутності учасників справи;

2) в обов'язковому порядку відкласти розгляд справи;

3) відкласти розгляд справи за власним розсудом;

4) залишити позовну заяву без розгляду

Черговість заслуховування вступних слів учасників адміністративної справи:

Суд відкладає розгляд справи в судовому засіданні з таких підстав:

1) неявка в судове засідання учасника справи, щодо якого немає відомостей про вручення йому повідомлення про дату, час і місце судового засідання;

2) перша неявка в судове засідання учасника справи, якого повідомлено про дату, час і місце судового засідання, якщо він повідомив про причини неявки, які судом визнано поважними;

3) виникнення технічних проблем, що унеможливають участь особи у судовому засіданні в режимі відеоконференції, крім випадків, коли судове засідання може відбутися без участі такої особи;

4) необхідність витребування нових доказів, у випадку, коли учасник справи обґрунтував неможливість заявлення відповідного клопотання в межах підготовчого провадження;

5) якщо суд визнає потрібним, щоб сторона, яка подала заяву про розгляд справи за її відсутності, дала особисті пояснення.

Судом може бути оголошено перерву

Якщо спір, розгляд якого по суті розпочато, не може бути вирішено в даному судовому засіданні, в межах встановлених строків розгляду справи

тривалість визначається відповідно до обставин, що її викликали, з наступною вказівкою про це в рішенні або ухвалі.

Особливості судових дебатів полягають у наступному (ст. 225 КАС України):

- можна посилатися лише на обставини і докази, які досліджені в судовому засіданні;
- кожному учаснику справи надається однаковий час для виступу;
- першим надається слово позивачеві, його представнику, а потім - відповідачеві, його представнику;
- третя особа, яка заявила самостійні вимоги щодо предмета спору, її представник виступають після сторін у справі;
- треті особи, які не заявляють самостійних вимог щодо предмета спору, їхні представники виступають у дебатах після особи, на стороні якої вони беруть участь;
- за клопотанням сторін чи третіх осіб у дебатах можуть виступати лише їхні представники;
- тривалість судових дебатів визначається головуючим з урахуванням думки учасників справи, виходячи з розумного часу для викладення учасниками справи їх позиції по справі.

Суд зупиняє провадження у справі в разі:

1) смерті або оголошення померлою фізичної особи, ліквідації суб'єкта владних повноважень, іншого органу, а також злиття, приєднання, поділу, перетворення юридичної особи, які були стороною у справі, якщо спірні правовідносини допускають правонаступництво, - до встановлення правонаступника;

2) необхідності призначення або заміни законного представника сторони чи третьої особи - до вступу у справу законного представника;

3) об'єктивної неможливості розгляду цієї справи до вирішення іншої справи, що розглядається в порядку конституційного провадження, адміністративного, цивільного, господарського чи кримінального судочинства, - до набрання законної сили судовим рішенням в іншій справі; суд не може посилатися на об'єктивну неможливість розгляду справи у випадку, коли зібрані докази дозволяють встановити та оцінити обставини (факти), які є предметом судового розгляду;

4) звернення обох сторін з клопотанням про надання їм часу для примирення, у тому числі шляхом медіації, - до закінчення строку, про який сторони заявили у клопотанні;

5) перебування сторони або третьої особи, яка заявляє самостійні вимоги щодо предмета спору, у складі Збройних Сил України або інших утворених відповідно до закону військових формувань, що переведені на воєнний стан або залучені до проведення антитерористичної операції, - до припинення перебування сторони або третьої особи, яка заявляє самостійні вимоги щодо предмета спору, у складі Збройних Сил України або інших утворених відповідно до закону військових формувань, що переведені на воєнний стан або залучені до проведення антитерористичної операції;

6) прийняття рішення про врегулювання спору за участю судді - до припинення врегулювання спору за участю судді.

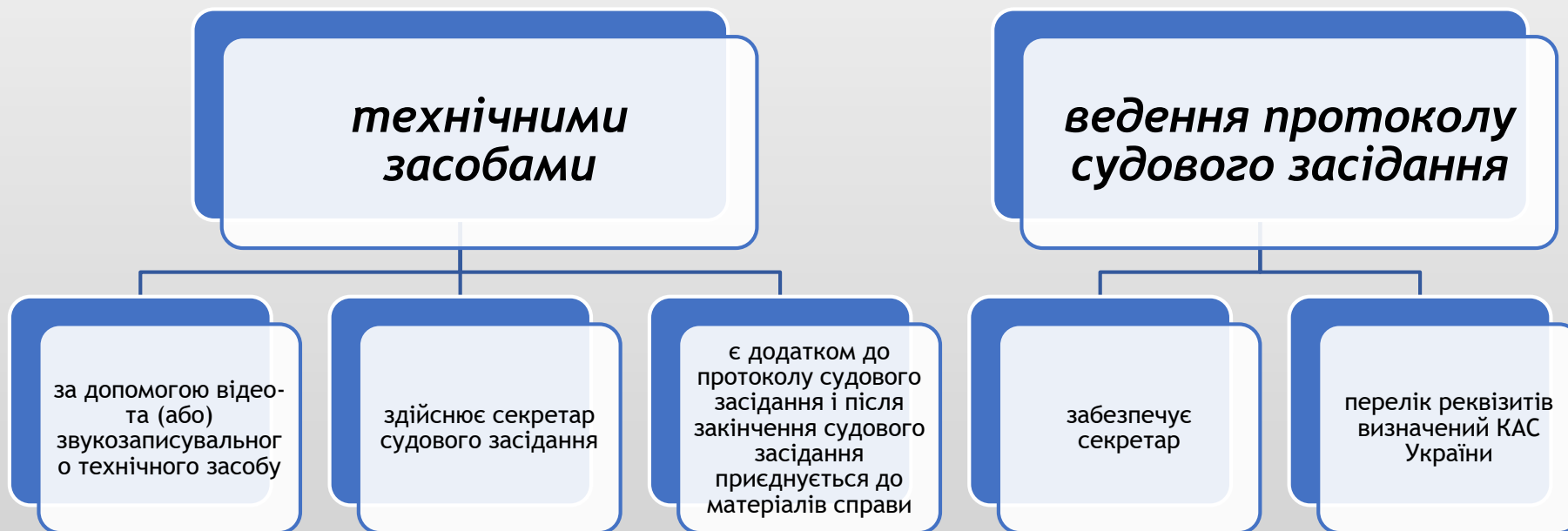
Суд закриває провадження у справі (ст. 238 КАС України):

- 1) якщо справу не належить розглядати за правилами адміністративного судочинства;
- 2) якщо позивач відмовився від позову і відмову прийнято судом;
- 3) якщо сторони досягли примирення;
- 4) якщо є такі, що набрали законної сили, постанова чи ухвала суду про закриття провадження у справі між тими самими сторонами, про той самий предмет і з тих самих підстав;
- 5) у разі смерті або оголошення в установленому законом порядку померлою фізичної особи або припинення юридичної особи, за винятком суб'єкта владних повноважень, які були однією із сторін у справі, якщо спірні правовідносини не допускають правонаступництва;
- 6) щодо оскарження нормативно-правових актів суб'єктів владних повноважень чи окремих їх положень, якщо оскаржуваний нормативно-правовий акт або відповідні його положення визнано протиправними і нечинними рішенням суду, яке набрало законної сили;
- 7) щодо оскарження індивідуальних актів та дій суб'єкта владних повноважень, якщо оскаржувані акти та дії суб'єкта владних повноважень було змінено або скасовано рішенням суду, яке набрало законної сили;
- 8) щодо оскарження рішень, дій або бездіяльності суб'єкта владних повноважень, якщо оскаржувані порушення були виправлені суб'єктом владних повноважень і при цьому відсутні підстави вважати, що повне відновлення законних прав та інтересів позивача неможливе без визнання рішень, дій або бездіяльності суб'єкта владних повноважень протиправними після такого виправлення.

Суд залишає позов без розгляду, якщо:

- 1) позов подано особою, яка не має адміністративної процесуальної дієздатності;
- 2) позовну заяву не підписано або підписано особою, яка не має права підписувати її, або особою, посадове становище якої не вказано;
- 3) у провадженні цього або іншого суду є справа про спір між тими самими сторонами, про той самий предмет і з тих самих підстав;
- 4) позивач не прибув (повторно не прибув, якщо він не є суб'єктом владних повноважень) у підготовче засідання чи у судове засідання без поважних причин або не повідомив про причини неявки, якщо від нього не надійшло заяви про розгляд справи за його відсутності;
- 5) надійшла заява позивача про залишення позову без розгляду;
- 6) особа, яка має адміністративну процесуальну дієздатність і за захистом прав, свобод чи інтересів якої у випадках, встановлених законом, звернувся орган або інша особа, заперечує проти позову і від неї надійшла відповідна заява;
- 7) провадження в адміністративній справі було відкрито за позовною заявою, яка не відповідає вимогам , і позивач не усунув цих недоліків у строк, встановлений судом;
- 8) з підстав, визначених частинами 3 і 4 статті 123 КАС України;
- 9) позивач у визначений судом строк без поважних причин не подав витребувані судом докази, необхідні для вирішення спору;
- 10) після відкриття провадження судом встановлено, що позивачем подано до цього самого суду інший позов (позови) до цього самого відповідача (відповідачів) з тим самим предметом та з однакових підстав і щодо такого позову (позовів) на час вирішення питання про відкриття провадження у справі, що розглядається, не постановлена ухвала про відкриття або відмову у відкритті провадження у справі, повернення позовної заяви або залишення позову без розгляду.

Фіксування судового процесу

«СУДОВЕ РІШЕННЯ» і «РІШЕННЯ СУДУ»

**У Конституції
України
ВЖИВАЮТЬСЯ
ЯК СИНОНІМИ**

**КАС України
ВИЗНАЧАЄ (ст.4):**

12) *судове рішення* - рішення, постанова, ухвала суду будь-якої інстанції;

13) *рішення суду* - рішення суду першої інстанції, в якому вирішуються позовні вимоги;

Судове рішення

означає акт правосуддя

ухвалений згідно з нормами матеріального та процесуального права

відповідно до конституційних засад та принципів адміністративного судочинства

є обов'язковим до виконання на всій території України

Види судових рішень

ухвали	рішення (суду)	постанови
<ul style="list-style-type: none">- процедурні питання, пов'язані з рухом справи в суді першої інстанції,- клопотання та заяви осіб, які беруть участь у справі,- питання про відкладення розгляду справи,- оголошення перерви,- зупинення або закриття провадження у справі,- залишення заяви без розгляду,- в інших випадках, передбачених КАС.	закінчується судовий розгляд в суді першої інстанції	закінчується перегляд судових рішень в апеляційному та касаційному порядку
В окремих випадках закінчується судовий розгляд		

Правила щодо встановлення правосудності судового рішення:

- повинно ґрунтуватися на засадах верховенства права

- повинно бути законним

- повинно бути обґрунтованим

- має відповідати завданню адміністративного судочинства

- враховуються висновки щодо застосування норм права, викладені в постановах Верховного Суду

Загальний порядок ухвалення рішень адміністративними судами

ухвалює (приймає)

- суд іменем України

строк

- негайно після закінчення судового розгляду

місце

- нарадча кімната

рішення та постанови приймаються, складаються та підписуються

- складом суду, який розглянув справу

КАС України встановлює перелік ухвал,

- які викладаються окремим документом

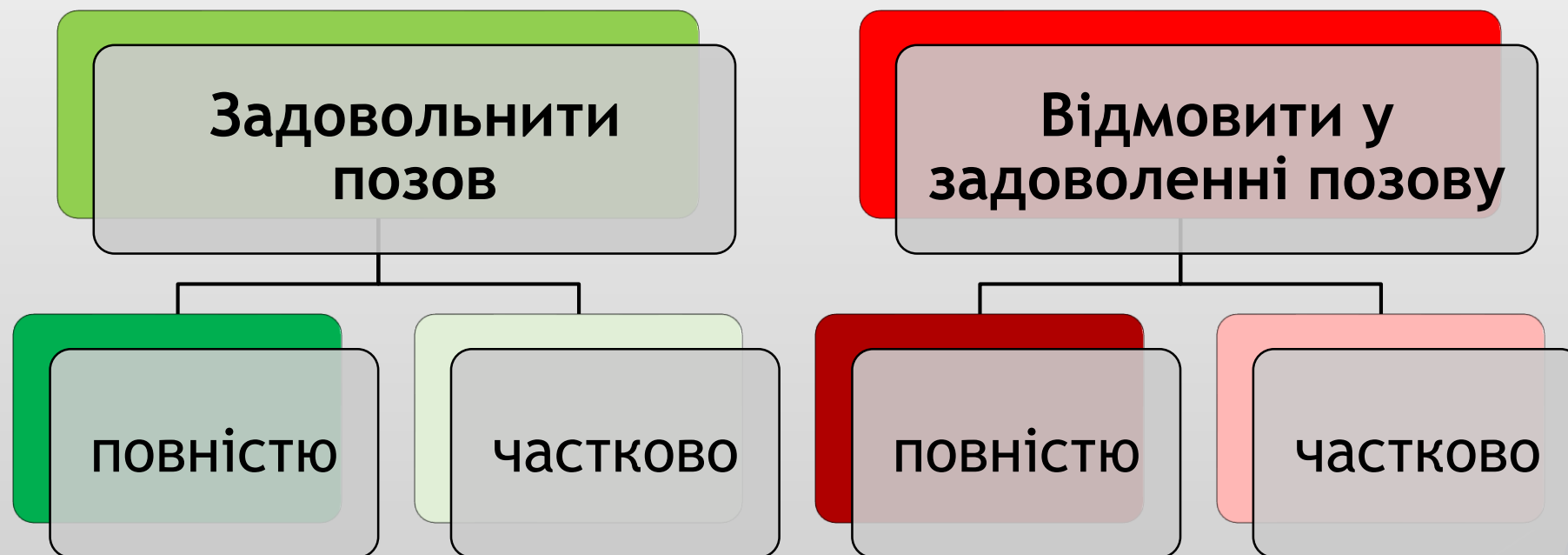
виправлення в судовому рішенні

- мають бути застережені перед підписом (підписами) складом суду, який його ухвалив

усі судові рішення викладаються

- письмово у паперовій та електронній формах

Повноваження суду при вирішенні справи

Зміст рішення

Вступна частина	Описова частина	Мотивувальна частина	Резолютивна частина
основні реквізити рішення	в узагальненому вигляді позиція учасників судового розгляду, інші процесуальні дії у справі, включаючи забезпечення доказів, вжиття заходів забезпечення позову, зупинення і поновлення провадження	закріплюються питання факту та права, що повинні бути переконливими у частині забезпечення обґрунтованості та законності судового рішення, вирішення публічно-правового спору на основі безпосереднього, всебічного, повного та об'єктивного дослідження обставин справи не лише окремо, а й через взаємний зв'язок доказів у їх сукупності відповідно до принципів адміністративного судочинства	містить присуд суду - висновок адміністративного суду щодо кожної позовної вимоги з дотриманням принципів верховенства права, юридичної визначеності

Варто відмежовувати

Окрема ухвала суду
(ст. 249 КАС України)

Ухвали, що
викладаються
окремим документом
(ч. 5 ст. 243 КАС
України)

Проголошення судового рішення

- може бути повним або скороченим

- проголошується в судовому засіданні, яким завершується розгляд справи

- проголошується негайно після виходу суду з нарадчої кімнати

- проголошується публічно

- дотримуються принципи гласності і відкритості

- роз'яснюється зміст судового рішення, порядок і строк його оскарження

Дата ухвалення судового рішення:

за загальним
правилом - дата
проголошення

дата складення повного
судового рішення,
прийнятого в порядку
письмового провадження
(відповідно до ст. 12, 257-263 КАС України)

Днем вручення судового рішення є:

✘ 1) день вручення судового рішення під розписку;

✘ 2) день отримання судом повідомлення про доставлення копії судового рішення на офіційну електронну адресу особи;

✘ 3) день проставлення у поштовому повідомленні відмітки про вручення судового рішення;

✘ 4) день проставлення у поштовому повідомленні відмітки про відмову отримати копію судового рішення чи відмітки про відсутність особи за адресою місцезнаходження, місця проживання чи перебування особи, повідомленою цією особою суду;

✘ 5) день проставлення у поштовому повідомленні відмітки про відмову отримати копію судового рішення чи відмітки про відсутність особи за адресою місцезнаходження, місця проживання чи перебування особи, що зареєстровані у встановленому законом порядку, якщо ця особа не повідомила суду іншої адреси.

Набрання законної сили

Рішення суду	Ухвала суду
після закінчення строку подання апеляційної скарги всіма учасниками справи, якщо апеляційну скаргу не було подано	негайно після її проголошення, якщо інше не передбачено КАС України
У разі подання апеляційної скарги рішення, якщо його не скасовано, набирає законної сили після повернення апеляційної скарги, відмови у відкритті чи закриття апеляційного провадження або прийняття постанови судом апеляційної інстанції за наслідками апеляційного перегляду.	Ухвала, постановлена судом поза межами судового засідання або в судовому засіданні у разі неявки всіх учасників справи, під час розгляду справи в письмовому провадженні, набирає законної сили з моменту її підписання суддею (суддями).